

Posudek vedoucího bakalářské práce
Nekmír v raném novověku
Marie Čížková

Nekmír je každému znalci starší české historie jistě dobře známa jako místo jedné z prvních (ne-li vůbec první) bitev husitských válek. Někteří budou možná vědět i o existenci půvabného barokního zámku, vzniklého z původní středověké tvrze, který měl ale v dobách nejnovějších velmi smutný osud a stále nemá definitivu své záchrany a uchování pro budoucí generace. Právě zámek a k němu přilehlý velkostatek se již také staly předmětem odborného, vlastivědného i popularizujícího bádání, ačkoli výraznější práci na tomto poli stále postrádáme. O starších dějinách obce jsme pak dosud nevěděli prakticky nic a je velkou autorčinou zásluhou, že se nezalekla práce výlučně s prameny a vydala se cestou demografického výzkumu obce, k níž má osobní vazby.

Sama přitom sice tvrdí, že její práce má tři hlavní části (středověký vývoj, raný novověk, nekmiřský zámek), ale v podstatě lze uvažovat o jedné jediné, doplněné o stručné kapitoly se sumarizací nejstaršího dějinného vývoje a osudů nekmiřského zámku. Skutečným jádrem práce je totiž analytické zpracování matrik se zápisy z let 1663–1780. Autorka se inspirovala nejnovějšími studii v daném oboru, zvláště těmi, které byly publikovány v periodiku *Historické demografie*, a zdařile se jimi řídila a své závěry s nimi také porovnával. Nevyhýbala se ani časově náročnému statistickému zpracování, jehož výsledkem se staly precizní grafy, které budou využitelné pro komparativní studium. Po úvodu do problematiky rozčlenila autorka své dílo do tří celků podle ústředních životních cyklů raně novověkého obyvatelstva – narození, sňatek, úmrtí. V jejich rámci se následně věnovala konkrétním otázkám, jako v případě narození výběru křestních jmen (jak pro chlapce, tak pro dívky) a kmotrů či kmoter, nemanželským dětem, jimž se tehdejší venkov nevyhnul, sledovala také sezónnost porodů. U sňatků ji zajímal zvláště proces výběru partnera/partnerky, průběh svatebního obřadu (i když v obou případech spíše vycházela z obecných poznatků než z nekmiřských reálií), sňatečnost vyjádřená procentuálně, sezónnost, výběr svědků a věk snoubenců a jejich předchozí rodinný stav, tj. zda šlo o lidi svobodné nebo vdovy/vdovce. Podobně i úmrtí se věnovala procentuálnímu vyjádření a sezónnosti, zvláštní pozornost tu však zaměřila na stále velmi vysokou dětskou úmrtnost, na věk zemřelých i příčiny úmrtí, byť ty šlo poznat ve vybraném úseku spíš jen výjimečně.

Pozoruhodné je, že zámek byl přestavěn do současného tvarosloví zhruba ve stejné době, v jaké vznikla nejstarší známá matrika se zápisy z Nekmíře. Stalo se tak v 70. letech 17. století v době vlády ovdovělé hraběnky Isabely Marie Götzové z Lípy. Významné byly také pozdně barokní úpravy včetně rokokové výmalby. Kromě zámku věnuje autorka detailní pozornost režijnímu podnikání nekmiřské vrchnosti, přesněji zdejšímu pivovarnictví (v době baroka už pivovar nemohl u žádného sídelního zámku chybět) a rybníkářství, k čemuž primárně využila studii Jana Fridricha, ale doplnila ji i vlastním archivním průzkumem.

V závěru zdařile shrnula svá zjištění a vyzdvihla ta nejpodstatnější – která mimochodem korespondují s poznatky jiných historiků-demografů. Pochvalu zaslouží jak seznam použitých pramenů (převážně digitalizovaných matrik) a literatury, tak výběr obrazového doprovodu. Práce je čtivá a jazykově velmi solidní, ačkoli se ani M. Čížková nevyhnula občasným překlepům a gramatickým chybám.

Práci velmi rád doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou**.